

BITKA S ČASOM

Dr. Ante Jenčič o zdravstveni postaji na Črnučah

Dr. Ante Jenčič

Kadar omeniš Črnučanu ali ljubljanskemu zdravniku črnuško zdravstveno postajo, postane slabe volje. Ne brez vzroka! Kajti črnuška zdravstvena postaja je prav gotovo ena najbolj revnih, ne le v ljubljanski zdravstveni regiji, ampak v celotni slovenski. Da pa ne bomo laično razpravljali o strokovnih zdravstvenih vprašanjih, smo zaprosili za pomoč dr. Anteja Jenčiča, ki sicer dela na bežigranskem zdravstvenem domu, je pa razen tega še pravi črnuški občan in tako problem pozna z obeh platí.

»Črnuška zdravstvena postaja se stiska v prostorih združenega doma. Zadnja adaptacija je bila izvedena pred 25 leti. Po tem času se prostori niso spremenili za drobec. Zato pa so se Črnuče v teh 25 letih razširile in pomnožile. Prebivalstva je — dvakrat do trikrat več kot v letu zadnje adaptacije zdravstvene postaje; samo šolskih otrok je danes na Črnučah okoli 1.200.

Prostori zdravstvene postaje so več kot kriminalni. Verjetno se sploh ne da opisati tistih napol razpadlih stopnic, majhnih temnih čakalnic, do katerih se je treba prebiti mimo črnuškega kina, in ostalih nekaj tisoč pomanjkljivosti. Videl sem že nešteto zdravstvenih postaj, od mestnih, če jim lahko tako rečem, pa do kmečkih, če hočemo poštati neko nasprotje. Take mizerne postaje, kot je črnuška, pa nisem videl niti v najbolj zaostalih krajih naše ožje ali širše domovine. Zdravstveno osebje, ki dela v tem domu, zasluži že za samo delo v tako neprimernih prostorih največje priznanje. Občani, ki se upajo priti v te prostore, pa prav tako!

Drugi problem črnuškega »zdravja« je lekarna. Bolje

rečeno, problem je v tem, ker na Črnučah sploh ni lekarne. Če ima naš Črnučan avto ali pa je mlad in zdrav, se seveda poda v ljubljansko lekarno. Kaj če je star in bolan, po možnosti pa še sam?

Seveda bo problem rešen. Načrti so pripravljeni že nekaj let. Tako za novo zdravstveno postajo kot za lekarno, ki bo v istih prostorih. Tu di lokacija je bila pred nekaj leti že določena — v neposredni bližini združenega doma, kjer je sedanja postaja. Vendar se danes za to lokacijo že »pulita« ljubljanska banka in osnovna šola.

Denar? Denar bo! Iz drugega ljubljanskega samoprispevka. Prepričan sem, da bo ta drugi samoprispevek uspel, kot je prvi. O tem ne more biti nobenega dvoma. Toda črnuška zdravstvena postaja je predvidena v planu šole za leto 1980. To pa je po mojem in po mnenju Črnučanov, našega akcijskega in gradbenega odbora (oba že delata s polno paro, kot se temu reče), že prepozno. Leto 1980 je po našem mnenju nekoliko preveč oddaljeno.

Zato je sedaj pred nami ne le bitka za uspeh samoprispevka, ki bo pri nas brez dvoma uspel, ampak predvsem bitka za čas. Čimprej je treba določiti lokacijo, nato pa moramo zastaviti vse sile zato, da bi gradnjo prepotrebnega zdravstvenega objekta na Črnučah začeli mnogo prej kot leta 1980.

V torek, 2. novembra popoldne je sijalo sonce. Njegova svetloba je še bolj poudarjala živahnost barv in smisel velikih slik na pročelu ustanove. S ploščo, ki opozarja mimoidoče, da je bila ta stavba zgrajena s pomočjo solidarnosti Ljubljančanov. To je vrtec Ciciban, enota v Gogalovi ulici 16. Slike na njegovem pročelu so plod prizadevnosti vzgojiteljic in izdelki njihovih varovančkov.

Ko odpeljejo starši vsak dan svoje otroke domov, so navadno vrata vrtca zaprta. To popoldne pa je bilo drugače. Vrata so bila na stežaj odprta.

V enem izmed oddelkov se je zbralo okrog 45 otrok, ki so jih pripeljali

no donasli mali šoli. Potem pa je sledilo seznanjanje: »Jaz sem Mojca«, se je predstavila vzgojiteljica, ki je imela na skrbi štiriletno malčko. »In kako je tebi ime?« — Zatem se je kar vrstilo: jaz sem Janez, pa Ben, Renata, meni je tudi ime Mojca, jaz sem pa Petra in še in še različnih imen, ki si jih je bilo dokaj težko zapomniti v veselem in živahnem živčaju.

Medtem ko je vzgojiteljica Mojca pripovedovala pravljico o miški, ki je izgubila zob, se je njena kolegica Marija v drugi sobi ukvarjala z bolj odraslimi otroci.

Tako se je začelo veselo Cicibanovo popoldne z igrkami, pravičkami in pet-

ZIVLJENJE V VRTCU

Da malčki ne bi bili prikrajšani

starši in jih prepustili vzgojiteljicam. Bili so to otroci različnih starosti — mlajši in taki, ki so že godni za malo šolo. Nevajeni prostorov in neznanih tovarišic so se nekateri plašno, drugi pa bolj korajžno ozirali po stenah in tiho ali glasno občudovali lepe slike in ljubke igračke, ki so jih napravili njihovi vrstniki in kakršnim sami še niso kos. Vse vprek so govorili in zatrjevali, da so dobili vabilo ter za vsako ceno hoteli izvedeti, kaj se bo v vrtcu dogajalo. Vprašanje je bilo veliko, saj so vzgojiteljice komaj zmogle odgovoriti na vsa.

Ker mora teči vse lepo po vrsti, so morali najprej razdeliti otroke v dve skupini: v skupino štiriletnih in skupi-

jem, pripravljeno za otroke, ki, žal, zaradi prenatrpanosti niso mogli biti sprejeti v vrtec.

Taki popoldnevi se bodo nadaljevali vsak torek. Z njimi izpolnjuje vrtec Ciciban vzgojni program, ki so ga sprejele vzgojiteljice z namenom, da bodo vsestransko pravilne in kolektivne vzgoje deležni tudi tisti otroci, ki še niso v stalnem družbenem varstvu.

Ko sem zapuščala vrtec, sem se še enkrat zazrla v slike na njegovem pročelu in si rekla: »Tudi otroci, ki bodo ob torkih obiskovali veselo Cicibanovo popoldne, bodo kmalu znali narisati tako zgornje podobe.«

E. K.

DOM STAREJŠIH OBČANOV

Naj bo prijetno in varno

Pogovor z Mirjam Beličevo, direktorico bežigranskega doma upokojencev v gradnji

Mati je pripeljala iz vrtca tri otroke, ki si drug za drugim segajo do ramen. Prišla je ponje po službi. Seveda se ji je mudilo, vendar spet ne toliko, da nam ne bi mogla odgovoriti na vprašanje, ali je za drugi samoprispevek in ali bo šla na volišče ter »okrožila« za, temveč nam je kratkoma — s polno mero nejevolje — zabrusila v obraz:

»Nehajte že vendar s »temi« samoprispevki! Ne bom vam ničesar odgovorila!»

Ostal sem brez besed in tudi kolega, ki je bil s menoj!

ZGODI SE

NEHAJTE ŽE!

Tovarišica je bila lepo oblečena, imela je tudi krznen plašč, in človek ne bi mogel reči, da je kak »socialni problem«...

Nato se je vstopila v avtomobil in se odpeljala z otroci vred.

Vemo, kakaj se odločamo za samoprispevek. Sreča, da takih ljudi (mater ali morda očetov) med nami ni veliko. Takile posamezniki (posamezni primeri občanov) pa si tudi sami pišejo sprave. Verjetno ne bodo dosegli »prehodne ocene«!

Zgodilo se je pred dnevi v novozgrajenem vrtcu (tudi iz samoprispevka!) v Senti Jakobu...

I. A.

V zvezi z drugim samoprispevkom so se na nedavnih zborih občani zanimali tudi za določena vprašanja o graditvi domov za upokojence. Zato smo prosili za pogovor direktorice bežigranskega doma Mirjam Beličevo, ki nam je dala nekaj pojasnil.

● Zakaj družbeni program mesta Ljubljane predvideva štiri nove domove za upokojence?

»S podaljšanjem povprečne življenske dobe v Sloveniji, pri moških 70 in pri ženskah 71 let v povprečju, je število ljudi starih nad 65 let doseglo evropski kriterij, zaradi katerega je potrebno zagotoviti za 5 procentov starejših ljudi določeno število posteljnega fonda. Z družbenim programom mesta Ljubljane, ki predvideva zgraditev štirih domov za upokojence, bomo pridobili 840 postelj, kar pomeni, da bomo skupaj z že zgrajenimi zmogljivostmi pokrili navedene potrebe.

Velika dolžnost skupnosti je, da omogoči vsakemu človeku varno starost. Domovi

za upokojence imajo, po lokacijskem programu graditve v Ljubljani, vse možnosti, da v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in družbeno političnimi dejavniki organizirajo vse tiste servisne dejavnosti in storitve, ki jih stari človek čedalje bolj pogosto potrebuje, da lahko varno živi v svojem domu oziroma okolju v katerem je preživel pretežno število svojih let. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da prinaša visoka starost s seboj tudi pogostejša obolenja, manjšo gibljivost in manjšo storilnost ter manjšo ekonomsko sposobnost.

● Je koncept Doma upokojencev Bežigrad res pretiran?

»Koncept kombiniranega doma odprtega tipa je edini koncept varstva starejših občanov, ki more biti organiziran v naši družbi. Do varstva mora imeti pravico vsak človek, ne samo tisti, ki se zaradi raznih vzrokov odloči, da bo del svojega življenja preživel v Domu upokojencev. Koncept bežigranskega doma vsebuje tendenco po psihofizični aktivnosti vsakega stanovalca, kot tudi tendenco po povezavi aktivnosti in združevanju vseh starejših občanov, ki se bodo želeli prilagoditi in vključiti od zunaj v razne dejavnosti. Ohraniti moramo človekovo integriteto, njegovo samostojnost in pravico do samoodločanja, v njem moramo vzbuditi zanimanje in voljo do življenja, zdravljenja in aktivnega vključevanja v družbene dejavnosti tudi v krajevnih skupnostih, iz katerih so izšli. Zakaj bi morala biti starost dolgočasna, če je lahko prijetna in varna?»

● Nekateri občani sodijo, da je gradnja Doma predraga. »Naši« normativi za gradnjo domov za starejše občane so v veliki meri povzeti po normativih držav, ki se že

dalgo ukvarjajo s problematiko starejših ljudi. Graditev take ustanove zahteva celovit študij potreb starejših ljudi, saj bo v domu poskrbljeno za hrano, pranje, delovno okupacijo in razvedrilo. Razumljivo je, da taka ustanova, v kateri bo živelo 212 ljudi v 151 sobah, zahteva tudi poseben varnostni režim signalizacije in številne medicinsko-higienske ukrepe za zagotovitev varstva.

Naš dom je postavljen sredi mestnega naselja izredno ugodno. Starejši ljudje želijo živeti z mlajšimi ljudmi, kar je zahtevalo arhitektonsko vključitev doma v skladnost graditve soseske BS-7. Prav nobenega razkošja ni. Sodim pa, da smo za zdravo, prijetno in varno življenje starostnikov le dolžni poskrbeti.

Graditev Doma upokojencev zelo odgovorno spremlja gradbeni odbor in prizadevno preučuje obstoječe možnosti, ki bodo omogočile na čim bolj ekonomični osnovi. Tako je

bilo dodano odkupljenih 108 kvadratnih metrov prostorov v sosednjem bloku za službo nege, vnovič je bila preučena funkcionalnost kuhinje, ki bo imela zmogljivost nad 500 obrokov in 8 različnih di-

et. Sprva je bilo predvideno, da bo pralnica na električni pogon. Ker pa je v soseski BS-7 močno plinsko omrežje, smo to ugodnost izkoristili in še pravočasno preuredili pralnico na plinski pogon. Ta energija je v tem primeru kar za 88 procentov cenejša kot električna.

Dolg do starejših ljudi in moralna obveznost, ki jo nosimo v naši samoupravni družbi, nam nalaga dolžnost, da poskrbimo za varno starost ljudi, ki so sodelovali v obstoječi socialni varnosti nas vseh. Sočasno pa moramo vzgajati čut solidarnosti v odnosih med ljudmi. Zato naj ne bo nikogar, ki bi okleval pri odločitvi za samoprispevek, saj s tem koristi so ljudem in sebi.

E. K.

VESELE RISBE

Razstava otroških likovnih del v Elmi

Tudi najmlajši krajan krajevnih skupnosti Črnuče-Nadgorica so se po svojih najboljših močeh vključili v pripravo na samoprispevek II.

Člani odbora za pripravo zbora delovnih ljudi v delovni organizaciji ELMA so stopili v kontakt z učitelji osnovne šole Maksa Pečarja in vzgojiteljicami VVZ Rezke Dragarjeve. Le-ti so skupaj s svojimi varovanci pripravili razstavo likovnih del v jedilnici delovne organizacije ELMA. Vesele risbe otrok, od najmlajših, ki hodijo še v vrtec pa do malo večjih, ki že leto ali dve gulijske šolske klopi, so poživile stene jedilnice. Hkrati pa opozarjajo delavce, kako pomembno vlogo imajo pri oblikovanju otrok v zrele osebnosti prav vzgojno-varstveni zavodi in šole in kako pomembno je, da imajo vsi otroci primerno varstvo in dovolj prostora v šoli.

S svojim DA za samoprispevek bodo delovni ljudje prav to omogočili.

STANKA RITONJA

V PODPORO SAMOPRISPEVKU

Pogovor o bežigranskem domu upokojencev

V podporo drugemu samoprispevku je izvršni odbor interesne skupnosti socialne skrbi organiziral pogovor o problematiki bežigranskega doma upokojencev. Pogovora so se udeležili predstavniki krajevnih skupnosti, družbeno-političnih organizacij, investitorjev in številni občani.

Udeleženci so bili seznanjeni s potekom gradbenih del in z vsebino dejavnosti v domu ter z nekaterimi spremembami, ki jih je bilo nujno potrebno upoštevati med gradnjo in ki so v korist funkcionalnosti doma ter popolne varnosti njegovih

prebivalcev. Nedvomno je zelo pozitivna med drugim tudi novost, da bo v našem domu upokojencev dobilo prostor in varstvo osem mlajših invalidov. Prav tako bo imela svoj prostor tudi občinska zveza društev upokojencev, ki bo v domu našla hvalježno področje svoje in jedro delovanja starejših ljudi v občini.

Pri izmenjavi stališč glede na sprejem v dom je bilo odločno poudarjeno, da bodo upoštevane le želje in potrebe starejših ljudi, ne pa ekonomska merila.

Na vprašanje, kako je s kadri, so bili prisotni obve-

šeni, da je v pripravi ustrezen program, v katerem so upoštevane tudi stipendije. Naglasili so, da s strokovnimi kadri ne bo problemov, pač pa bo bolj težavno dobiti tehnično osebje — snazilke, strežnice, osebje za sprejem in oddajo perila in podobno. Nedvomno je, da bodo morale pri reševanju tega vprašanja pomagati krajevnih skupnosti.

Pogovor je bil izredno uspešen, bila je to prava tribuna, na kateri so dobili občani odgovore na mnogo nejasnih vprašanj, o katerih so govorili tudi na svojih nedavnih zborih.

E. K.